

Cíle ve veřejné politice

Struktura prezentace

- Cíle ve veřejné politice
- Záměna cílů a prostředků
- Problémy s vymezením cílů ve veřejné politice
- SMART cíle

Základní aktivity policy analysis

1. Strukturace problému (na základě analýzy dat, rozhovorů s aktéry)
2. Stanovení cílů
3. Formulace možných řešení a opatření
4. Prognóza různých možných řešení
5. Identifikace variantních politik;
6. Výběr mezi variantami a návrh doporučení;
7. Návrh monitorování a evaluace navržené varianty.

Základní vymezení pojmů

- **Cíle** = stavy v budoucnosti, kterých bychom chtěli dosáhnout = prohlášení o tom, jaký je ideální stav a čeho bychom chtěli dosáhnout. Cíle mají smysl samy o sobě.
 - Příklad: „snížit počet utonutí během povodní“ nebo „snížit počet lidí závislých na alkoholu“.
- **Prostředky** = způsoby, metody či postupy, prostřednictvím kterých chceme daných cílů dosáhnout.
 - Příklad: postavení nových protipovodňových bariér nebo zvýšení daně na alkoholické výrobky

Záměna cílů a prostředků, zamlčení cílů

- Jedna z nejčastějších chyb ve veřejné politice
- Prostředek (opatření VP) je považován za cíl sám o sobě (příklad: jednotné přijímací zkoušky, maturita, univerzální přídavky na děti, sleva na jízdném pro důchodce a studenty ...)
- Debata o prostředcích (opatřeních) ve VP má smysl jen tehdy, pokud se řekne, k jakým cílům má dané opatření sloužit

Příklad

- Maturita z matematiky: nástroj nebo prostředek?
- <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10117034229-168-hodin/217452801100226/obsah/526567-kralovsky-duel>

Jak rozlišit cíle a prostředky?

- Jde o opravdu o hodnotu samu o sobě?
- Je to samo o sobě natolik důležité, že za to stojí usilovat?
- Co by se stalo, kdyby tento cíl/prostředek nebyl realizován?

Problémy se stanovením cílů

- Neochota pro explicitní stanovení náročných a komplexních cílů;
- Cíle a nástroje nejde vždy jednoznačně oddělit (instrumentálním cílem může být zlepšení nějakého nástroje);
- Neochota se přiznat ke skutečným cílům;
- Cílů je zpravidla mnoho a mají často konfliktní povahu;
- Cíle se mohou v čase proměňovat;

Konkrétnost cílů

- Nakolik konkrétně mají být cíle formulovány?
- SMART cíle versus kritici

S.M.A.R.T cíle

Podle mnohých autorů by cíle měly být S.M.A.R.T.:

- **S** (*Specific*) –konkrétní a přesně popsané;
- **M** (*Measurable*) – měřitelné, kvantifikovatelné, což nám umožňuje přesně vyjádřit, sledovat a kontrolovat průběh a stupeň plnění;
- **A** (*Achievable*) – dosažitelné z hlediska všech potřebných zdrojů;
- **R** (*Realistic*) – reálné a realizovatelné,;
- **T** (*Time-based*) – termínované, s požadovaným termínem plnění.

Kritika SMART cílů

1. Mnohé důležité cíle jsou obtížně měřitelné
2. Formulace cílů je někdy zbytečně náročná, až kontraproduktivní
3. Na cíle by neměly být navázány finanční prostředky → Campbellův zákon: Čím více se určitý kvantitativní sociální indikátor používá pro politická rozhodnutí, tím větší je riziko, že se stane objektem manipulace a úmyslného zkreslování)